

SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 33/2014 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 18 päivänä marraskuuta 2014 lähettänyt sosiaali- ja terveysvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen eduskunnalle laiksi terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain muuttamisesta (HE 227/2014 vp).

Lausunto

Eduskunnan päätöksen mukaisesti sivistysvaliokunta on antanut asiasta lausunnon (SiVL 14/2014 vp), joka on otettu tämän mietinnön liitteeksi.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- lakimies Eila Mustonen ja ylilääkäri Teppo Heikkilä, sosiaali- ja terveysministeriö
- ylitarkastaja Johanna Moisio, opetus- ja kulttuuriministeriö
- lakimies Jenni Kangas, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira)
- professori Taina Autti, Helsingin yliopisto/lääketieteellinen tiedekunta
- johtajaylilääkäri Samuli Saarni, Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri
- asiantuntijahammaslääkäri Nora Savanheimo, Suomen Hammaslääkäriliitto ry
- varatoiminnanjohtaja Hannu Halila, Suomen Lääkäriliitto ry.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi terveydenhuollon ammattihenkilöistä annettua lakia. Tarkoituksena on parantaa erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksen valtakunnallista strategista ohjausta, koulutusmäärien parempaa ennakointia ja kohdentamista sekä vahvistaa yliopistojen roolia koulutuksen sisällöllisessä ja laadullisessa ohjauksessa. Uudistuksella vahvistetaan sosiaali- ja terveysministeriön asemaa koulutuksen ohjaajana.

Ehdotuksen mukaan erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutus ei olisi jatkossa tut-

kintoon johtavaa koulutusta vaan yliopistotutkinnon jälkeistä ammatillista jatkokoulutusta. Terveysdenhuollon ammattihenkilöistä annettuun lakiin ehdotetaan lisäksi otettaviksi säännökset erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksesta, koulutukseen ottamisen perusteista sekä koulutuksen pituudesta.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi valtakunnallisen erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksen sekä yleislääketieteen erityiskoulutuksen koordinaatiojaoston perustamista terveydenhuollon ammattihenkilöiden neuvottelu-

kunnan yhteyteen. Koordinaatiojaoston tehtävänä olisi arvioida kansallisia erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksen sekä yleislääketieteen erityiskoulutuksen tarpeita sekä tehdä aloitteita erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksen sekä yleislääketieteen erityiskoulutuksen kehittämiseksi. Koordinaatiojaoston

tehtävistä säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Vastuu erikoistumiskoulutuksen sisällöstä, laadusta ja koulutettavien valinnasta olisi edelleen koulutusta antavilla yliopistoilla.

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2015.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Yleistä

Esityksen tavoitteena on parantaa erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksen valtakunnallista strategista ohjausta, koulutusmäärien ennakkointia ja kohdentamista sekä vahvistaa yliopistojen roolia koulutuksen sisällöllisessä ja laadullisessa ohjauksessa. Keskeinen muutos on koulutuksen hallinnollisen vastuun siirtäminen opetus- ja kulttuuriministeriöstä sosiaali- ja terveysministeriölle, jonka toimialaan terveydenhuollon palvelujärjestelmä ja henkilöstö kuuluvat. Erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksesta ehdotetaan säädettävän terveydenhuollon ammattihenkilölaissa ja sen nojalla annettavassa asetuksessa. Mainittu koulutus ei enää jatkossa ole tutkintoon johtavaa koulutusta vaan työssäoloaikana tarjottavaa työelämän tarpeista lähtevää ammatillista jatkokoulutusta.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta pitää sivistysvaliokunnan tavoin kannatettavana esityksen tavoitetta edistää erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksen laatua, tehokkuutta ja työelämävastaavuutta ja tiivistää koulutuksen yhteyttä palvelujärjestelmään. Asianmukaisesti toteutettuna muutos edistää myös riittävien, laadukkaiden ja yhdenvertaisten sosiaali- ja terveyspalveluiden saamista koko maassa. Valiokunta pitää tärkeänä, että erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksen ohjausta vahvistetaan ja varmistetaan kansallisen kehittämisen yhteys kansainväliseen kehitykseen aiempaa paremmin. Valiokunta pitää lakiehdotusta tarpeell-

isenä ja tarkoituksenmukaisena ja ehdottaa sen hyväksymistä muuttamattomana.

Erikoistumiskoulutuksen ohjaus

Lääkärien erikoistuminen tapahtuu pääosin terveyspalvelujärjestelmässä sairaaloissa ja terveyskeskuksissa työssä oppien. Yliopistojen itsensä antama opetus on valiokunnan saaman selvityksen mukaan melko vähäinen osa erikoistumista ja rajoittuu osaan niin kutsuttua teoreettista kurssimuotoista koulutusta sekä johtamiskoulutukseen. Lainmuutoksella ei puututa yliopistojen itsehallintoon, ja yliopistot vastaavat edelleen koulutusten sisällöstä. Yliopistot osallistuvat lisäksi perustelujen mukaan tutkintojen tavoitteita, opintojen rakennetta ja muita opintojen perusteita koskevien asetustasoisten säännösten valmisteluun, ja yliopistojen yhteistyö toteutuu koordinaatiojaoksen sisällä.

Selvitysten mukaan eräillä lääketieteen erikoisaloilla on ylikoulutusta ja toisaalta eräillä erikoisaloilla koulutusmääriä tulisi lisätä. Myös erikoislääkäreiden alueellinen jakautuminen vaihtelee suuresti. Erikoishammaslääkäreistä on esityksen mukaan pula kaikilla hammaslääketieteen erikoisaloilla, ja erikoishammaslääkärien määrissä on suuria eroja maan eri osissa. Koulutuksen määrällisen ohjauksen lisäksi esityksellä pyritään nykyistä parempaan koulutukseen valittavien ohjaukseen ja valintamenettelyjen kehittämiseen.

Valtakunnallisen ohjauksen vahvistamiseksi perustetaan terveydenhuollon ammattihenkilöiden neuvottelukunnan yhteyteen koordinaatiojaosto, joka toimii myös erikoistumiskoulutuksen laadullisen kehittämistyön yhteistyötahona.

Jaoston jäsenten tulee esityksen mukaan edustaa ministeriöiden lisäksi muun muassa julkista ja yksityistä palvelujärjestelmää, yliopistoja, alan ammattijärjestöjä ja muita keskeisiä viranomaisia ja yhteistyötahoja.

Valiokunta pitää tärkeänä, että 55 erikoisalan välinen koordinaatio tapahtuu yhden yhteistyöfoorumin kautta, vaikka päätöksenteko koulutusjärjestelyistä ja sisällöistä säilyy yliopistoilla.

Esitetyt lainmuutokset helpottavat muuttuvan palvelujärjestelmän edellyttämän ammattitaitoisen henkilöstön saatavuutta ja mahdollistavat erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksen jatkuvan kehittämistarpeiden arvioinnin ja koulutuksen suuntaamisen eri erikoisaloille nykyistä tasapainoisemmin. Koulutuksen muuttaminen tutkintokoulutuksesta jatkokoulutukseksi mahdollistaa koulutuksen muuttamisen opiskelijalle osittain maksulliseksi. Valiokunta toteaa, ettei maksullisuuden tarkoituksenmukaisuutta ja vaikutuksia muun muassa erikoistumishalukkuuteen ja erikoislääkärien saatavuuteen ole tämän hallituksen esityksen valmistelun yhteydessä selvitetty.

Lakiehdotuksen 4 a §:n mukaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella säädetään erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksen sekä yleislääketieteen koulutuksen tavoitteista, opintojen rakenteesta, koulutusohjelmista ja muista opintojen perusteista sekä siitä, missä yliopistoissa erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutusta annetaan. Valiokunta pitää tärkeänä, että lakiehdotuksen 4 a §:n 4 momentissa tarkoitettujen asetusten valmistelu tapahtuu säännöksen mukaisesti yhteistyössä koordi-

naatiojaoston kanssa, jossa myös opetus- ja kulttuuriministeriö on edustettuna.

Erikoistumiskoulutuksen rahoitus

Koulutusta on jo nykyisin ohjattu terveydenhuoltolain nojalla palvelujärjestelmälle maksettavalla erityisvaltionosuudella (koulutus-EVO). Korvausta on tarkoitus jatkossa ohjata palvelujärjestelmän lisäksi yliopistoille, mikä mahdollistaa myös koulutusmäärien nykyistä toimivamman ohjauksen. Hallituksen esityksessä laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä ehdotetaan, että yliopistoille ohjataan valtion koulutuskorvausrahoitusta korvaamaan kuluja, jotka syntyvät erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksen järjestämisestä ja koordinoinnista (HE 324/2014 vp).

Valiokunta toistaa aiemman näkemyksensä siitä, että tavoitteena tulee olla, että valtion varoista suoritetaan täysimääräinen korvaus lääkäri- ja hammaslääkärikoulutuksesta samoin kuin yliopistotasoisesta terveyden tutkimuksesta kunnille aiheutuviin kustannuksiin (esim. StVL 15/2012 vp). Valiokunta pitää tärkeänä, ettei koulutuksen kustannuksia jouduta sisällyttämään esimerkiksi sairaaloiden palvelutuotteiden hintoihin tai kattamaan kustannuksia yliopistojen perusrahoituksella.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella sosiaali- ja terveysvaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

StVM 33/2014 vp — HE 227/2014 vp

Helsingissä 9 päivänä joulukuuta 2014

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Juha Rehula /kesk	Hanna Mäntylä /ps
vpj.	Anneli Kiljunen /sd	Mikael Palola /kok
jäs.	Johanna Jurva /ps	Terhi Peltokorpi /kesk
	Merja Kuusisto /sd	Sari Sarkomaa /kok
	Merja Mäkisalo-Ropponen /sd	Anu Vehviläinen /kesk
	Lasse Männistö /kok	Ulla-Maj Wideroos /r.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Harri Sintonen.